(લોકોને) ખોદાના માર્ગ તરફ બોલાવે [illegible]
કહે કે હું મુસલમાનોમાંથી છું [illegible]
(અલ્કે હરેકની જુદી [illegible] [illegible] આરે [illegible] [illegible]
તામેહારીઓ [illegible]) [illegible] [illegible] (ના [illegible]
એ આવશે કે) તમારી અને જે [illegible] [illegible] [illegible]
એવો (નમ) [illegible] કરો કે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] હોય.
(પારો ૨૪ રૂકુઅ ૧૯)

ઇસલામ પ્રચાર

III

21-9-192[illegible]

1923 ભાગ ૧ લો.

Reg No - 331

છપાવી [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], સુરત.

સુરત [illegible] [illegible] "[illegible]" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
શા. [illegible] [illegible] છાપ્યું.

હિજરી સન ૧૩૪૧ ઇસ્વી સન ૧૯૨૩
પેહલી આવૃત્તિ પ્રત ૨૦૦૦

સુરત હરિપરાના [illegible] હિદાયત ફેલાવનારા મુસલમાન
તરફથી-ભેટ

દોઆ.

હાફિઝા! લીજે બચા હર કાફિરે ગદ્દારસે
ફૈયાદસે, મક્કારસે, અશરારસે, કુફ્ફારસે
ગુન્ચાને ઇસ્લામે હિંદુસ્તાંમેં ફિર આએ બહાર
આજ સરૈનો લેહલેહાવે અબ્રે ગૌહર બારસે
ખિર્મને કુફ્રો જલાલતપર ગિરે બર્કે ગઝબ
સફહએ દુન્યાકો કરદે પાક અબ અશરારસે
બુતપરસ્તિકો મિટા. તસલીસકો બર્બાદકર
ફુતકદે ગિર્જાએં અબ તૌહીદકી લલકારસે
હિંદકે, યૂરપકે ગીદડ દુમ દબાતેહી ફિરેં
મુસ્તફા, ઇસ્મત અબરકે ઉન્કી જબ તલ્વારસે.

બનામે ખોદાએ રહમાનો રહીમ.

હોવલ હાદી

શું સૂર્ય કાળો પાષાણ થતો હશે ?

હિંદુસ્તાનમાં કેટલાક એવા ગેરસમજ નવા આર્યો હાલમાં ઉભા થયા છે કે જેઓ એમ માને છે કે સનાતન હિંદુઓ, શીખો, પારસીઓ જૈનો, ખ્રિસ્તિઓ, ખોજાઓ, અંત્યજો વિગેરે તો પોતપોતાના ધર્મો તજીને આર્ય સમાજમાં દાખલ થશેજ પણ દુન્યામાં વસ્તી ચાળીસ કરોડની સંખ્યાવાળા, જુદા જુદા દેશોમાં જુદા જુદા સ્વતંત્ર રાજ્યો ધરાવનારા, યુરોપ અને અમેરિકા જેવા શ્રીમંત દેશોના જમીનના, દરિઆના અને હવાના સૈન્ય બળના માલિકોને ધ્રૂજાવનારી ખિલાફત અને શેહેનશાહત રાખનારા મુસલમાનોના એકત્ર અંગના એક વિભાગ હિંદુસ્તાનના સાત કરોડ મુસલમાનોને પણ અમે આર્ય બનાવી લેશું. જૂના મુનશીરામના, કે જેઓએ સ્વામી શ્રદ્ધાનંદનું નવું રૂપ ધારણ કીધું છે અને પંડિત મદનમોહન માલવિઆના પ્રતાપ હેઠળ હિંદુસ્તાન તો શું પણ મુસલમાનોના પવિત્ર સ્થળો મક્કા મદીના પર પણ આર્યસમાજનો વાવટો ફરકાવશું.(જુઓ સેવક સ્ટીમ પ્રેસ લાહોરમાં છપાયલા ઇંદ્રનો નંબર ૨૫ બાબત ડીસેંબર ૧૯૧૨ અને ૫–૬–૨૩ના મદીના પત્રમાં ૨૫–૩–૨૩નું પ્રોફેસર રામદેવનું ભાષણ). જે દાવા માટે એક નમૂનો વડોદરા શહેરથી "લક્ષ્મી વિજય પ્રેસ"માં છપાઇ "શુદ્ધિવિભાગ" વડોદરા તરફથી બુલેટીન નં. ૧ને નામે પ્રગટ થયલો મારા જોવામાં આવ્યો. તેમાં પ્રસિદ્ધ કરનારનું નામ માત્ર "અનુભવી" જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં પ્રથમ સવાલ "કોઇ કાળે મુસલમાન હિંદુ થઇ શકે કે નહિ

હિંદુસ્તાનના સૌથી વધારે જૂના, ઋષિ, મૂનિ, આચાર્યો, ધર્મગુરૂ પંડિતો ધરાવનારા, ચાર વેદ, ૭ સ્મૃ[illegible] અઢાર પુરાણને તેઓના ભાષ્યક ભાષ્યો સહિત સંભાળનારા, મજકૂર પુસ્તકોને તેઓના ખરા અર્થોમાં પ્રગટ કરન[illegible] સનાતન ધર્મીઓને તે નીચે લખેલા અપશ[illegible] વડે વગોવે છેઃ–"ઢંગધડા વગરના, [illegible] બકાટ કરનારા, ગેરસમજુ, કોઇની [illegible] જોનારા, એવા અંતઃકરણવાળા કે જેન[illegible] જ્ઞાનનો પ્રકાશ બિલકુલ પડ્યો નથી, ગો પા[illegible] વાત ઉપર વિશ્વાસ માત્રથી મોક્ષ માન[illegible] પોતાના બાપદાદાના મત પંથને પોતાનો શુદ્ધ સનાતન અનાદિ ધર્મ સમજનારા, જેઓમાં આટલું બધું અંધેર છે, જેઓમાં સત્ય ર[illegible] કરવાની ઘણા થોડામાંજ હિંમત છે, [illegible] ભયથી, મોહથી અને લોભથી પરધર્મ સ્[illegible] કરતા ચાલ્યા આવ્યા છે, તેઓના બાપ [illegible] મદોન્મત્ત બની ખરાખોટાનું ભાન [illegible] હતા, ધર્મ ગૈલછામાં એક બીજ[illegible] નજરે જોનારા હતા, પોતાના [illegible] પડી જનારા હતા. હિંદુ ધર્મ [illegible] ધર્મ સ્વીકારનારાઓ તરફ બેદરક[illegible] રા હતા, જેઓએ હિંદુ સમાજ[illegible] અને શકિતહીન કરી નાંખી. જેમે[illegible] ચક્ર ચાલ્યા કરે છે, જેઓનો [illegible] દંકાઇ ગયો છે, હિંદુ સમા[illegible] આર્યાઓએજ ઉભાડયું અ[illegible]

ઓ...જ તેની પડતી સ્થિતિનું ભાન ... છે. સનાતન ધર્મ એવો કમજોર છે ...ના પાણીના માત્ર છાંટા ઉડવાથી ... થાય છે. સનાતન ધર્મ એવો ... કે જો હિંદુઓ તેને વળગી રહેશે ...દીજ ખોળાઇ જવાનો. આજ સુધી ... કુંભકર્ણની નિંદ્રામાં સુતેલા ...કે તેઓ તત્વને સમજતા નથી ...દેશી સ્વરાજ્ય વાદીઓ બની ...માન એકતા તુટી જવાના તાલ ...પોએ પોતાનો રાગડો તાણ્યો છે. ...જ સુધી નાનર્દ, નરમાલા, હીઝડા, મનના ક્ષમનશીબ હતા. જેનો જવાબ એવી ખોટી તોહમતોનું ખંડન અને ...ના કિર્તીવાન બાપદાદાઓ અને ધર્મ ...ગોનો ઉપર જે કલંક તેણે લગાડયાં છે ...નો જવાબ કોઇ ધર્મ અભિમાની સનાતન ...ર્મી પોતાના પૂર્વજોની કિર્તી અને માન જાળવવાને જરૂર આપશે.

પણ હું તો તેજ વાતોનો ઉત્તર વાળીશ કે જેઓનો સંબંધ ઇસલામ સાથે છે. અનુભવી લખે છે કે ઇસલામી ધર્મ સ્થપાયાને માત્ર તેરસો વર્ષ થયાં. જે ઉપરથી જણાય છે ...ને લખનારને ખબર નથી કે મુસલમાનો ...મી ધર્મ કોને કહે છે. અથવા તો તે ...મેઇને ખોટા અર્થ કરી પબ્લિકને ધોકો ...કે ખોટા માર્ગ તરફ દોરવનારાઓનો ...રિવાર છે. મુસલમાનો, યાહુદીઓ ...ઓ એકમતે માને છે કે દુન્યામાં ...નુષ્ય જાતિમાં સૌથી પેહલાં હઝરત ...(અલ)ને અને તેઓની સ્ત્રી હુવ્વા ...કીધાં અને તે ખોદાપાકના ...નબી અને ખલીફા હતા. તેઓની ...હઝરત મોહમદ (અલ) સુધી ઘણા ...ઇ ગયા કે જેઓ ખોદાપાકના ...ઓ (વહીઓ) ફરિશ્તાઓ મારફતે મેળવીને તે હુકમો કે ...ઘ સંદેશા માણસોના જે જે ટોળાઓને ...ચાડવાનો ખોદાઇ ફરમાન તેઓને મળતો ટોળાને પોંહચાડતા. તે દરેકે દરેક પેગં... માનવું અને દરેક જમાના વાળાઓને પોતાના પેગંબરની તાબેદારી કરવી ...નામ ઇસલામી ધર્મ અને એવીરીતે મુ... અને તાબેદારી કરનારાઓનુંજ નામ મુ... છે. જેને માટે દલીલ કુર્આને શરીફની ખુલ્લી ... રજુ કરૂં છું:—"લોકો! અમે તમને (સઘ... ળાને) એકજ પુરૂષ (આદમ) અને એકજ સ્ત્રી (હુવ્વા)થી પેદા કીધાં છે."* (સુરએ હોજોરાત રૂકુઅ ૨),* અને ઓ પેગંબર! તમે તે વખતને યાદ કરો કે) જ્યારે તમારા માલિકે ફરિસ્તાઓને કહ્યું કે જમીન પર બેશક હું (મારો) એક ખલીફા (નાએબ, પ્રતિનિધિ) બનાવનાર છું. (સુરએ બકર રૂકુઅ ૪). "બેશક અમે તમારા તરફ (ઓ મોહંમદ (અલ)! તેવીજ રીતે વહી મોકલી કે જેવીરીતે અમે નુહ (અલ.) પર અને તેઓની પછી બીજા નબીયોપર વહી મોકલી (એટલે) ઇબ્રાહીમ, ઇસમાઇલ અને ઇસહાક અને યાકુબ (અલ) અને તેઓની ઓલાદ (માં થયેલા નબીયો) અને ઇસા અને દાઊદ અને યુનુસ અને હારૂન અને સુલેમાન (અલ)પર વહી મોકલી. અને વળી દાઉદને (તો એવીજ લખાયલી વહીયોનો એક સંગ્રહ) ઝબુર અમે દીધો. અને એવીજ વહીયોવાળા બીજા કેટલાક પેગંબરો એવા છે કે જેઓનું વર્ણન અમે તમારી આગળ કીધું. અને એવીજ વહીયોવાળા બીજા કેટલાક પેગંબર એવા અમે મોકલ્યા છે કે જેઓનું વર્ણન અમે તમારી આગળ કીધું નથી. અને મૂસા (અલ. તો એવા પેગંબર હતા કે જેઓ)ની સાથે ખોદાપાકે વાણી સાથે

* મનુસ્મૃતિ અધ્યાય ૧લાના ૩૨મા શ્લોકમાં પણ એકજ મરદ અને એકજ ઓરતથી મનુષ્યોની પેદાશ થયલી લખેલું છે.

તો કીધી. (અમે સઘળા) પેગંબરોને કે જેઓ ખોદાની વહીયોના તાબેદારોને સ્વર્ગ કે જંનની ખુશી સંભળાવનારા અને (વહીયોને નહીં માનનારાઓને નર્ક કે જહંનમથી) બીવડાવનારા હતા, એટલાજ માટે (મોકલ્યા) કે તે પેગંબરો આવ્યા) પછી કોઇપણ તરેહનું બહાનું કે અમને ખોદાની ફરમાનની ખબર લોકોને બાકી રહી નહીં જાય અને ખોદાપાક સર્વોપરી અને હિકમત વાળો છે. (સુરએ નિસા રુકૂઅ ૨૩).

"(મુસલમાનો !) તમે બોલો કે અમે તો ખોદાપાક પર અને (વહીયોમાંથી) જે કંઇ અમારા (રસુલ) પર ઉતારવામાં આવ્યું (એટલે કુર્આન) અને જે કંઇ ઈબ્રાહીમ અને ઇસમાઇલ અને ઈસહાક અને યાકૂબ (અલ) અને (તેઓની) ઓલાદ (માંના પેગંબરો) પર ઉતરવામાં આવ્યું તે ઉપર અને મુસા અને ઇસા અને (બીજા સઘળા) નબીયોને જે કંઇ (ફરમાનો) તેઓના માલિક તરફથી અર્પણ કરવામાં આવ્યા તે સઘળાપર ઇમાન લાવ્યા. (ઇસલામી ધર્મના પેગંબરો તરીકે ગણવામાં) અમે એમાંથી એક પણ પેગંબરને જુદો પાડતા નથી. અને (તેનું કારણ એ કે) અમે તો તે (ખુદા)ના મુસલમાન (તાબેદાર બંદા) છીએ." (સુરએ બકર રુકૂઅ ૪૦).

મજકુર આયતો પરથી સાબેત થઇ ગયું કે હઝરત આદમ (અલ)ના વખતથી એટલે દુન્યામાં મનુષ્ય જાતિ પેદા થઇ ત્યારથી આજ સુધી જેટલા પેગંબરો થયા તેઓનો એકજ ધર્મ હતો. અને તેઓ સઘળાઓના માનનારાઓનેજ મુસલમાન કહેવું અને કહેવડાવવું જોઇએ. અને ઇસલામ એટલે ખોદાપાકની તાબેદારી કરવી અને પેગંબરો મારફતે ખોદાપાક જે ધર્મ પોતાના બંદાઓ માટે મોકરર કરે તેજ ઇસલામી ધર્મ છે. અલબત દરેક જમાનામાં પોતપોતાના પેગંબરના નામપર તેનું નામ લોકોએ જુદું રાખ્યું હતું. હઝરત મુ (અલ)ના જમાનામાં તે ઇબ્રાહીમી, મુસા (અલ)ના સમયમાં તે મુસ્વી કે હઝરત ઇસા (અલ)ના વખતમાં તો ખ્રિસ્તિ કે નસરાની અને હઝરત (સલ)ના યુગથી તે કેયામત (પ્રલય મોહંમદી કે ઇસલામી ધર્મ કહે છે અને કહેવાશે.

બીજી વાત એ સાબેત થઇ ધર્મ કે ઇસલામ પહેલાં ઇસલ બીજો કોઇ પણ જુદો ખોદાઇ ધ નહીં હતો. અને તેથી અનુભવીએ જે સાક્ષી રજુ કીધી હતી તે તદન રદ થઇ ગઇ. વળી એપણ સાબેત થઇ જે ધર્મ આખા દુન્યામાં એવો હોય ધર્મમાં કોઇપણ સાચા આકાશી ધર્મ આગેવાનને ખોદાપાકના પેગંબર માનવા હોય તો તે માત્ર ઇસલામજ છે. કોઇપણ ધર્મ પોતાના ધર્મ ગ્રંથથી બીજા સઘળા આકાશી ધર્મના આગેવાનોપર, પોતાના ધર્મના આગેવાન જેવું ઇમાન લાવવાનું એવી ખુલ્લી રીતે સાબેત કરી શકતો નથી કે જેવીરીતે કુર્આને શરીફથી હું ઉપર સાબેત કરી ચુકયો છું.

તે પછી અનુભવી લખે છે કે રસ્તાનમાં ઇસલામી ધર્મના સ્થાપના જંગલી લોકોમાં કરવામાં આવી. અહીં લોકોને જંગલી લોકો લખવાથી મતલબ મૂર્તિ પૂજકો હોય તો યોગ્ય છે. બેશક સર્વશકિતમાન, સર્વ વસ્તુઓને પેદા કરનાર, છોડી, કાષ્ટપાષાણની, પોતાના નિર્જીવ આકૃતિઓને, ખોદા જંગલીપણુંજ છે. પણ એ અર્થ અભણ અને દુન્યામાં જુદી વિદ્યાઓથી અજાણના પ

મર્થ અનુભવી લેતો હોય તો તે પોતે
ાનથી કેટલે દરજ્જે [illegible] છે તે સાફ
ઇ આવશે. બધા જાણે છે કે પય (શાળી)
ાટે કેટલી ઉંચ પ્રકારની કેળવણીની
ામાં જરૂર છે. બધા ઇતિહાસ લખ-
ખોને માટે લખે છે કે ઇસલામ જે
ામાં ચાલુ કરવામાં આવ્યો તે
કાવ્ય રચનામાં તેઓ એવા તો
કે પોતાના મુકાબલામાં તેઓ
ા કંઇ વિસાત ગણતા નહિં, જેનો
તમાં પણ તેઓના લખેલ. સબઅ
ાત નામના કાવ્યો મોજુદ છે અને
અંગ્રેજી અને જર્મન ભાષામાં
ભાષાંતર પણ થઈ ગયું છે
યુનિવર્સિટીઓના અરબી કોર્સ-
તે દાખેલ પણ છે. રહી ગઇ બીજી વિદ્યા-
ા તેને માટે ઇસલામી વિદ્વાનોના લખાણ
કરતાં હું પરધર્મીઓનાં લખાણો રજુ કરું
છું. તે એવા પરધર્મીઓ કે જેઓને
બધી વિદ્યાઓના માલેક હોવ આખા જગતમાં
તે વિદ્યાઓને ફેલાવવાનો અને આખા જગતના
શિક્ષક હોવાનો દાવો છે.

મિસ એની બિસેંટ જે હિંદુસ્તાનની
થીઓસોફીકલ સોસાયટીના આગેવાન છે અને
આખું હિંદ તેણીને ઓળખે છે તેણીએ
ના કેટલાક "જંગલીઓના" જવાબમાં
ઓએ અનુભવી જેવોજ ખોટો વાંધો
માટે ઉઠાવ્યો હતો એક લખાણ
છે તેમાંના કેટલાક ફકરા અહીં
હઝરત અલી (કર) જેઓ પેગંબર
ના જમાઇ છે તેઓ જ્ઞાન (ઇલ્મ)-
એવી રીતે કરે છે કે જ્ઞાનથી મન
છે અને તેનો મુખ્ય હેતુ સત્યતા
ઇસ્લામ) તેનો માર્ગ દેખાડનાર છે
તેને કબુલ રાખનારી છે, ખોદા-
ઓળખાણ કરનાર છે અને માણસના

શબ્દો તેને જાહેર કરનારા છે." "હઝરત
અલી (કર)એ, ઇલ્મની જે બુન્યાદ પે.
મોહંમદ સાહેબે (સલ) નાંખી હતી તેના
(ઇલ્મની) એક ભવ્ય ઇમારત ચણી તૈયાર
કરી દીધી અને તે શિક્ષણનો પ્રસાર શરૂ કર્યો
જેણે સો વર્ષ સુધી અરબ દેશમાં ન
પોતાના ભારે અજવાળાથી
યુરોપને ચકચકીત કરી દીધો. તેજ પ્રકાશને
મુર્સ (મુસલમાન અરબ) લોકોએ સ્પેન સુધી
પોંહચાડ્યો. અને (આખી) ખ્રિસ્તિ દુનિયા
આમાં ઇલ્મને બીજીવાર સજીવન કર્યો.
માત્ર અરબ ઇસલામીઓએજ અરબ અને
બગદાદમાં, ઇજીપ્ટ અને કૈરોની કૉલેજોમાં
ન્યુપ્લાટોનિક સાયન્સની અમૂલ્ય દોલતને
સાચવીને યુરોપવાળાઓને તેઓના વપરાશ
માટે સોંપી. કારણકે તે વખતના પાદરીઓ
તેને નાસ્તિકતા (ઇલહાદ, દેહરીયત) ગણીને
તે તરફ (ભારે) અણગમો દેખાડતા હતા."

'એક ટોળું તો અરબસ્તાનમાં વિદ્યા
મેળવવામાં મચ્યું રેહતું અને બીજું ટોળું
પૂર્વ અને પશ્ચિમમાં જયની શમશેર હાથમાં
ધરી ઇસ્લામી મહાન શહેનશાહત કાયમ કરતું
હતું. વિદ્યાર્થીઓ તો સાએન્સ અને ફલસફાનું
જ્ઞાન સંપાદન કરવામાં લાગ્યા અને (બહાદુર)
લડવૈયાઓએ સલતનત્ મેળવી. કારણકે હંમેશ
વિજયની શમશેર હેઠળજ જ્ઞાનનો દીવો બળ-
તો રહેછે. તે ફતેહ કરનારાઓની પાછળ પાછળ
સાએન્સ અને ફલસફો ચાલતા હતા. સૌથી
પહેલાં આફ્રિકાના ઉત્તર વિભાગોમાં ઇસલામ-
ના તાબેદારો (અરબ) પોંહચ્યા, અને પોતાનો
વાવટો ફરકાવ્યો. ત્યારપછી આફ્રીકાથી
સ્પેન (ઉંદલુસ)માં આવ્યા અને ત્યાં
મુર્સ બાદશાહતનો પાયો નાંખ્યો, વિશ્વવિ-
દ્યાલયો (યુનિવર્સીટીઓ) નો પાયો નાંખ્યો
અને યુરોપના દરેક ખુણાથી વિદ્યાર્થીઓ ત્યાં
એકઠા થવા લાગ્યા. તે વખત સુધી ખ્રિસ્તિ

માં સાયન્સનું પગલુંએ પોહોંચ્યું ન હતું. મેસ્ટ્રી (ઇલ્મે કીમિયા) નો લગારે પત્તો ન નો, જ્યોતિષ (ઇલ્મેનુજૂમ કે સ્ટ્રૉનૉમી) અને ભુત શાસ્ત્ર (ઇલ્મે હંદસા, મૅથે મેટિક્સ) મટી યા હતા. નામાંકિત દિગવિજયી (ફાતેહ) લોકોએ ઇલ્મનો દીવો એવોતો સળગાવ્યો બા યુરોપનો તે વખતનો ખ્રિસ્તિ આગવા ઇટાલીનો) પોપ સિલવીસ્ટર બીજો, પોતાના ભરજુવાનીમાં કાર્ડુઆની યુનિવર્સીટીમાં (અરબો પાસે) જ્યૉમેટ્રી (ઉકલીદસ કે ભૂમિતિ) અને મેથેમેટિક્સ (હંદસા)નું શિક્ષણ લઇ રહ્યો હતો જે જોઇને અભણ પાદરીઓના મનમાં બીક પેદા થઇ રહી હતી."

"બીજી ડિગ્રીનો ચેકોલેશન, ... ચેકલેશન, નૉર્મિયલ થિઓરેમ પ્રથમ ... દુર્બીન સૌથી પેહલાં એજ લોકોએ બનાવી, અહો (સિતારાઓ)ની ચાલપર વિચાર કીધો અને તેઓના વિસ્તાર ... તારેહતા મકાનો બાંધવાની રૂઢી અને ... શાસ્ત્રના પાયા નાખ્યા, જુદા જુદા કળાઓની ખેતી કરતાં શીખાડી અને ... ઉચ્ચ દરજ્જાની ઉન્નતિએ પોહચાડયા." (હિલાલી પ્રેસ દિલ્હીમાં છપાયલી ઉરૂજેતમદ્દુનની પા. ૨૦). એનાથી વધારે વખાણ અરબોના ઇલમ માટે આ વખતના ... પ્રખ્યાત ઇતિહાસ લખનાર અને ફિલાસફર સર જૉન ડ્રેપરે પોતાના "ધી કાન્ફ્લિક્ટ બિટવીન સાયન્સ ઍંડ રિલિજીયન"માં વિસ્તાર સાથે લખ્યાં છે. જરૂર પડતાં અનુભવીઓના અનુભવ માટે તેપણુ કોઇ વખતે ઇ. અ. તઆલા પ્રગટ કરીશ તેમજ મુંબઇના મહાન જડજ મી. રાનાડેના ભાષણમાંથી, જે લખનૌ શેહેરમાં ૧૭ મી હિંદુ સોશ્યલ કૉનફ્રન્સમાં તેઓએ આપ્યું હતું, તે ફકરાઓને નકલ કરીશ કે જેમાં હિંદુસ્તાનના ભારતવાસિઓને અરબોએ શું શું શીખાડયું તે બધું તેઓએ વર્ણવ્યું છે; અને અરબો અહીં આવે તે

પેહેલાં અહીં ઇલ્મની કેવી પડતી દશા તે તેઓએ સાબેત કેરી દેખાડી છે. કેમ ભવીજી! જોયું કે ઇસલામની સ્થાપના ફિલૉસફરોમાં કરવામાં આવી હતી કે આખી દુનીઆના શિક્ષકોના પણ ઉર

ત્યારે હવે જે વખતે આર્ય ... સ્તાનમાં આવ્યા તે વખતે ભીલ, ... સંથાલ વિગેરે જે અનાર્ય જાત હતી અને જેઓમા તે લોકોએ સ્થાપના કીધી હતી એ બન્ને દરજ્જે જ્ઞાન ... ભંડાર હતી તેન એવાજ કોઇ ... પરધર્મીના સાબેત કરવું અનુભવીને માટે ફરજ ઇ ... ઇન્તેજાર રહશે. તેમજ તેઓમાં ભય અને લોભ સિવાય બીજી કઇ રીતે તે-પોતાનો ધર્મ ફેલાવ્યો તેની પણ તફ-સીલવાર તેનાપર જરૂરી છે.

હિદુસ્તાનમાં મુસલમાનોએ ભય, મોહ અને લોભ વડે હિંદુઓમાં ઇસલામ ફેલાવ્યો એના દાખલા પણ રજુ કરવા અને તેપણ હિંદુસ્તાનના બન્ને પક્ષના માનિતા ઇતિહાસકારોના પ્રખ્યાત ઇતિહાસથી અનુભવીપર જરૂરી હતા. કેમકે ખાલી મ્હોં કે કલમથી દાવો કરવો ફોકટ છે. હાલની સ્તિતિ આપણે જોઇએ છીએ કે હિંદુઓમાં પુરૂષોને તો જવાદો એક બીકણુ ... પણ અનુભવીએ જણાવેલી ત્રણ ... કોઇ પણ ચીજથી અથવા ... પોતાનો ધર્મ મરી જાય તોપણ ત્યારે તે વખતના બ્રાહ્મણો, ક્ષ... પૂતોએ કેમ કરતાં તજ્યો હશે

ખરીવાત તો એજ છે કે જિંદગી તરફ ધ્યાન આપતાં આવ્યું કે બેશક હિંદુ ધર્મ . કોઇ પણ દહાડે મોક્ષ કે મુક્તિ

ાજ નથી. માણુસ જાણે કે જો ાવર
ી પાપ તો થયા કરશે અને હિંદુ
ાં દરેક પાપ માટે પુનર્જન્મ લીધા વગર
નથી, ત્યારે પરિણામ એજ આવ્યો
પાપ કરવાનો બંધ થશે નહીં પુનર્જ-
ોદ્ધાર (નજાત) થશે, એના કરતાં
ર્મ સ્વીકાર કરવો બેહતર છે કે
ાફી પણ છે અને પુનર્જન્મનું
. જેનો એક તરતનો દાખલો
કરૂં છું.

આનંદ પ્રકાશ સાહેબ પરમહંસ
ાનંદ કૉલેજ લાહોરના બી. એ. અને
કૉલેજ લાહોરના એલ. એમ. એસ.
ો કાશ્મીરના સારસ્વત જાતના બ્રાહ્મણ
ના છે, આર્યસમાજના આગેવાન પંડિત
રાજજીના શિષ્ય છે. અને રામતીર્થજી એમ
. ની આજ્ઞાથી આજથી વરસો પેહલાથી જગ-
તની મોહ માયા તજી જેઓ સાધુ બની ગયા
છે. પંડિત હુંસરાજે જેઓને બેહરયચના
જિલ્લામાં શુદ્ધિવિભાગના એટલે મુસલમાનોને
હિંદુ બનાવવાના કામમાં કામ કરનારાઓના
આગેવાન બનાવીને મોકલ્યા હતા. જેઓ
મૌલાના અબ્દુલબારી સાહેબના હાથપર
થી તોબા કરી એજ વર્ષના જુલાઇ માસ-
લમાન થયા છે. અને જેઓનું નામ
અહમદ રાખવામાં આવ્યું છે, તેઓએ
ઇસ્લામી ધર્મ સ્વીકારવાના જે
બો પ્રગટ કીધાં છે તેમાં એક કારણ
કે "જ્યારે હું ભવિષ્યનો વિચાર
ત્યારે પુનર્જન્મનો વિચાર આવ-
ભવમાં જવાની વાતથી આભો
માત્ર આ એકજ વાતે મને ઇ-
ચ્યો કેમકે માણુસાઇ અવતારમાં
મરણ પામતાં કીડા, મંકોડા કે
મનવાનું મને મંજુર ન હતું."
મને એક પંડિત સાહેબની

વાત યાદ આવે છે તે એવી રીતે છે કે
પંડિતજી પોતાના શિષ્યોને વેદાંત અને ઉ
નિષદનું શીક્ષણ આપતા હતા તેમના શિષ્યે
માંથી એક જણ શિક્ષણ સમાપ્ત કર્યા પ
સાધુ થઇ ગયો. એક વખતે તે પોતાના ગુ
મળવા આવ્યો ત્યારે પંડિતજીએ સવાલ
કે મારી મૂક્તિ કેવી રીતે થશે? તે
આપ્યો કે મૂક્તિ તો થશે પણ ઘણા જન્મો
પછી. હવે વિચાર કરવાની વાત છે કે જ્યારે
આવા જ્ઞાની પંડિત અને તેના ગુરુને ઘણા જન્મો
લીધા પછી મુક્તિ મળે તો પછી એક સાધા-
રણ માણુસ તો શા હિસાબમાં! જો મનુષ્ય
અવતાર પછી હાથી ઘોડાજ બનવું પડે તો
તે પહેલાં એવો સીધો માર્ગ શા માટે શોધ-
વામાં ન આવે કે જેપર ચાલવાથી માલિકની
સેવામાં સહેલાઇથી પહોંચાય અને પોતાના
પાછલા પાપોની માફી માંગી ખુદા અને તેના
રસૂલ (સલ.)ના ફરમાનો પર અમલ કરતાં
આખેરતના દિવસે ખુદાની હજુરી મળે. મેં
માત્ર થોડાજ દિવસમાં જે પ્રાપ્ત કર્યું છે તે
એટલુંજ છે કે સત્યતાનું શીક્ષણ આપ-
નાર અને કહેવા ઉપર અમલ કરનાર આ
સમયે કોઇ ધર્મ હોય તો તે માત્ર ઇસ-
લામ છે. ઇસલામમાં જે ખુબીઓ જોવામાં
આવે છે તે ખ્રિસ્તિ અને હિંદુ ધર્મમાં
નથી. એમ તો હું ઘણાં વરસોથી ઇસલામી
ધર્મનું શિક્ષણ જોઇ તે ઉપર મોહિત ..
પાછળથી મારી મરજીથી નહીં પણ બળજબરી
બલાત્કારથી હું શુદ્ધિનું કામ કરવા આવ્યો
પણ હિંદુ ધર્મના સિદ્ધાંતો ઉપર જે થોડો
ઘણો વિશ્વાસ હતો તે પણ આ કામમાં હાથ
નાંખ્યા પછી ઉઠી ગયો. કહેવા માટે તો હિંદુ
ધર્મમાં બધું એ છે પણ કરવાને માટે નથી,
આ મુખ્ય એટલે અસલ કારણ મુસલમાન
થવાનું છે. સત્યતા, સ્વતંત્રતા અને ખરા
આત્મિક શિક્ષણની હું શોધમાં હતો. લાંબા
સમયની શોધખોળ પછી આ વાતો ઇસ્લામ-

માંજ મળી આવી એટલે હું તે તરફ વળી ગયો. (ખિલાફત પત્ર શુક્રવાર તા૦ ૨૦-૭-૨૩ પા. ૯ કાલમ ૨,૩,૪).

એ પછી અનુભવી લખે છે કે "કળજુગ પેહેલાં પણ ધર્મથી પતિત થયલા લોકો થઇ શકતા હતા." એમાં પતિત અને પાવન એ શબ્દોના અર્થ વિચારવા લાયક છે. પતિતના અર્થ અપવિત્ર કે ઉતરેલાના છે, અને પાવનના અર્થ પવિત્રના છે. (જુઓ દલાલ કૃત શબ્દાર્થ સિંધુ પાનું ૨૧૭ અને ૨૫૩) પરધર્મીને પોતાના ધર્મમાં લેવાના નથી. જો તેણે લીધેલાજ અર્થો લેવાય તો સાબિત થશે કે આગલા ત્રણે યુગોવાળા યાતો આ ધર્મ ફરમાન તરફ બેદરકાર હતા, અથવા તેથી અજાણ હતા. અથવા જાણીજોઇને તેઓએ તે ફરમાન તોડયો કે જેને અનુભવીએ વેદથી નકલ કીધો છે. કારણ કે જો એવોજ હુકમ હોત તો તેઓ દેશપરદેશ જઇ પોતાની શારીરિક અને આત્મિક બળવડે જેમાં તેઓ તમારા અને સનાતન ધર્મવાળાઓને એકે મતે અનુપમ હતા, જરૂર અદા કરતે; પણ તેઓએ તેમ કીધેલું, નહીં કોઇ માતબર ઇતિહાસથી સાબેત થાય છે અને નહીં કોઇ માનીતા ધર્મ ગ્રંથથી, મજકુર ત્રણે વાતો ત્રણે યુગોના સનાતન ધર્મના માનીતા અગેવાનો માટે મોલકું માત્ર આર્યસમાજીઓને માટે દયાનંદી ફરજ છે જે હમેશ તેવો બગાડી લાવી સનાતન ધર્મીઓના હૃદય ભેદે છે અમે તેમ કરી શકતા નથી. અને તેથી સાફ જણાય છે કે

દયાનંદી રૂઢી મૂજબ તમે યાતો મંત્રના શબ્દો બદલી કાઢયા છે અથવા તો અર્થજ ખોટા કીધા છે. જે એટલાજ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે તમે આખો મંત્ર લખ્યો નથી તેમજ ઋગવેદના ક્યા અધ્યાયમાં તે મંત્ર છે, સાયનાચાર્ય, ઉવેટ, મિધર કે મહિધર જેઓ વેદોના ભાષ્યકારો (તફસીર લખનારાઓ) છે તેઓએ મજકુર મંત્રના શા શા ભાષ્ય છે તે કંઇ લખ્યું નથી. તેમજ પોતે પંથ આગેવાન દયાનંદ સરસ્વતીજીએ જે અર્થ કીધા છે તે પણ લખ્યું નથી. એવી બે પાયા વાત મનાય કેમ?

રહી ગઇ ભવિષ્ય પુરાણ જેને માટે દયાનંદજીનો હુકમ સર્વ પુરાણ, સર્વ ઉપપુરાણ સર્વ કપોલ કલ્પિત મિથ્યા ગ્રન્થ મુંબઇમાં જગદીશ્વર છાપખાનામાં છપાયલું ગુજરાતી સત્યાર્થ પ્રકાશ જેનો ઉર્દૂ તર્જુમો પણ લખું છું "... તંત્ર પુરાન સબ ઉપ પુરાન... સબ ઝુઠીં ઔર જૂઠી કંથ" (લાહોરમાં ... ચંદ છાપખાનામાં ૧૯૫૪માં છપાયલા ... સત્યાર્થ પ્રકાશનું પાનું ૯૦ સમુલ્લાસ ૩) ત્યા. આર્યસમાજીઓ તો આ દલીલ પ્રમાણે ચાલી શકતા નથી કેમકે મિથ્યા ગ્રંથની દલીલ પણ નકામી હોય છે. રહ્યા સનાતનીયો તો તે લોક કહેશે કે જો મજકુર પુરાણમાં મજકુર લખાણ હોય તો પેહલાં એ વાત જાણવાની જરૂર છે કે એ મિશ્ર દેશ ક્યાં હતો અને ત્યાંના લોકો ક્યા ધર્મને માનનારા હતા. કેમકે ફકત "મ્લેચ્છ" શબ્દથી હિંદુ ધર્મ નહિં ... બીજા ધર્મના લોકો એવો અર્થ આ સાબેત કરી શકતો નથી. કારણ કે ... સરસ્વતીજી તો ૧૮૭૫ માં છપયલા ૨ ... પ્રકાશમાં લખે છે કે "મ્લેચ્છ" એ ... અર્થવાળો શબ્દ નથી પણ જે લો... શબ્દોનો ઉચ્ચાર સારી પેઠે થઇ ... તેઓનું નામ "મ્લેચ્છ" પાડવ... છે. ત્યારે અનુભવીના લખાણથી ... લના અર્થ સાફ જણાઇ આ૦ ... ઋષિએ મિશ્ર દેશમાં એવા ... સંસ્કૃત શબ્દોનો ખરો ઉચ્ચાર ... હતા તેઓના ઉચ્ચારોને સું... પેઠે શુદ્ધ ઉચ્ચાર કરનારા ...

કર્યું કયસી કહી"? એવી ગાઢી બેપાયા સનાતન ધર્મીઓ અને મુસલમાનો ખાયંદા રજુ નહીં કરવાનો અનુભવીને લામણુ છે.

(કવિતા)

ખુદાન ફિરકે હાથ રેહતા હય
ગું કે ચાર એકા હમ ખારોંમેં

લખે છે કે "શુદ્ધ સનાતન હિંદુ ધર્મ ના કિલ્લાની અભેદ દિવાલો ઢોંગ ધતુરા ને જુઠાણાનાં કટાયલાં હથિયારોથી તૂટી શકશે નહીં." શુદ્ધ સનાતન ધર્મ" દુનીઆમાં કયા ધર્મને અનુમતી છે તે કંઈ સમજાયું નહીં, કારણ કે હિંદુસ્તાનમાં વામમાર્ગ, નવીન વેદાંત, ભસ્મ, રુદ્રાક્ષ, તિલક, વૈષ્ણવમત, મૂર્તિપૂજા, પંચાયતન, પૂજા, ગયાશ્રાદ્ધ, જગન્નાથતિર્થ, કાલિયાકન્થ સોમનાથ, રામેશ્વર, દ્વારિકા જવાલામુખી, હરદ્વાર બદરી નારાયણ, ગંગાસ્નાન, નામસ્મરણ, ગુરૂમહાત્મ્ય, અષ્ટાદશપુરાણ, શિવપુરાણ, ભાગવત, સૂર્યાદિગ્રહપૂજા, મરણ પછીના દાન, એકાદશ્યાદિ વ્રતદાન, મારન મોહન ઉચાટન વામમાર્ગ, શૈવમત, શાકત વૈષ્ણવમત, કબીર પંથ, નાનકપંથ, દાદૂપંથ, રામસ્નેહપંથ, ગોસ્વામી સ્વામીનારાયણમત, મધ્વ લિંગાયત બ્રહ્મ પ્રાર્થના સમાજ, તન્ત્ર, બ્રહ્મચારી, ચારવાક, બૌદ્ધ, સપ્તભંગી, સ્યાદ્વાદી પંથો, હિંદુ જાત્રાનાં ઠેકાણાં, હિંદુ ધર્મ ગ્રંથો, હિંદુ ધર્મ સંસ્કારો અને ત્યાંના સઘળા બ્રાહ્મણ આગેવાનોઓની આજ્ઞાપર ચાલનારાઓને સ્વામીજીએ પોતાના સત્યાર્થ પ્રકાશમાં અને બારમા સમુલ્લાસમાં કોડા, ઉડનારા પતંગીઆ, પોપો દેનારા, ઠગ, પાખંડ મતવાળા ખંડનાપુરાં, અભણ, ખાડામાં અધર્મીઓ, સુસ્ત, ભઠિયારાના ટટ્ટુ, કુંભારના ગધેડા, નીચ, ભિખારી ... આખી દુન્યાનાં અજ્ઞાન, જુઠાણું, દગો ફટકો ફેલાવનારા, ભગવાડ, ભાટચારણો, ખુશામતિઆ, ગપ્પી, ભાંગપીને તેની લેહેરમા નગરનો બકવો કરનારા, પાગલ, પૈસો, ... નારા (શ્રીમદ્ ભાગવતના રચનારને) ... કકડ, જુઠા, બેશરમ, આંધળો બની ગયા હતો, તેને માનનારા, સાંભળનારાઓની બાહ્ય રની અને મનની આંખો ફુટી ગયલી છે. તેઓ માણસો નથી, પુરાણોના રચનારાઓ દુનીઆમાં પેદા થતાંજ ગર્ભસ્થાનમાંજ કેમ નહીં નાશ પામ્યા, દયાહિન, કસાઇઓ, અહિતો (ગુરૂ નાનક માટે) અભણ ... ની સામે પંડિત બની ગયા, અભણ હતા, માન મેળવવા માટે કંઇ દગો ફટકો પણ તેઓએ કીધો હશે. (કબીરદાસ માટે) એનો બાપ કોણ હતો તેની ખબર નથી, કોઇ વણકરે ઉછેરેલો, પંડિતોએ તેને ભણાવેલો નહીં માટેજ મનમાં આવે તેવી ભાષા બનાવી નીચ લોકોને ફોસલાવવા લાગ્યો, અભણ તેની જાળમાં ભેરવાયા. (જૈનોને માટે) નાસ્તિકો, અજ્ઞાનીઓ, ડુબાડનારા, ધર્માંધ, જકકી, સખત હૃદયવાળા, બટકેલા, દ્વેષી, જુઠું બોલનારા દુનીઆમાં બીજા કોઇ નથી, અદેખાઇ કરનારા, ભાટચારણોના મોટાભાઇ, જ્ઞાનના શત્રુઓ, મૂર્તિપૂજાને ચાલુ કરનારા, પાખંડીઓના મૂળ. હિંદુઓના ધર્મ ગ્રંથોને માટે ત્રીજા સમુલ્લાસમાં એક મોટી લીસ્ટ ધર્મગ્રંથોની આપીને લખે છે કે તે બધા જાલગ્રંથ એટલે જુઠા, બનાવટી અને ધોકો દેનારા છે. કહો અનુમતી આ દયાનંદી હથિયારોથી હિંદુધર્મના કિલ્લાની અભેદ દિવાલો જો તૂટી નહીં હોત તો તમારી આર્ય સમાજની સ્થાપના આજે કેમ કરતાં થતે, તેમજ શુદ્ધ સનાતન ધર્મના એટલે દયાનંદજીના માનવા પ્રમાણે લગભગ પાંચહજાર વર્ષથી (જુઓ સત્યાર્થ પ્રકાશ પાનું ૩૬૫, ૩૭૨,

૪૭૭) અને તેઓના ચેલા લેખરામ ને કુલીયાતે આર્યા મુસાફિર પાનું ૬૧૨ લખ્યા પ્રમાણે ચાળીસ હજાર વર્ષથી અને ય ધર્મપાળજી બી. એ. કૃત તર્કે ઇસ્લા- મના ૬૬ પ્રમાણે લાખો વર્ષથી ચાલુ ના કિલ્લાની અભેદ દીવાલો જો ...જાપાના લખ્યા મુજબના અથવા કોઇ બીજી ૯રેહના કુવિચારોથી તોડવાની જરૂર નહીં હોત તો દયાનંદજીને અને તેઓના ચેલા- ઓને આર્યસમાજ તેના મુકાબલામાં કાઢવાની અને તે ધર્મને આવીરીતે વગોવવાની શી જરૂર હતી !

પણ અનુભવીની મતલબ શુદ્ધ સનાતન હિંદુ ધર્મથી જો આર્યસમાજ હોય તો ઘણા અફસોસ અને ખરી દલગીરી સાથે અનુભવીને નવો અનુભવ મારે કરાવવો પડશે કે પોતે આર્યસમાજના પ્રખ્યાત જાણીતા પંડિતો, ધર્મોપદેશકો અને આગેવાનોએ તેના કિલ્લાની અભેદ દિવાલો ભાંગી તેને એવો તો ખંડિ- એર કરી નાંખ્યો છે કે જે માણસને તેની તદન ખબર નહીં હશે તેજ એવી ખાઇમાં જઇ પડશે. એ લખાણ શરૂ કરવા પહેલાં એ લખાણો કોના છે તેની પીછાન વાંચક વર્ગને કરાવવાની જરૂર છે જેથી તેઓ જાણીલે કે આર્ય સમાજમાં તે સાહેબો કેટલા મોટા દરજાના ગણાય છેઃ—(૧) મહાશય ધર્મપા- લજી બી. એ.–આર્ય ધર્મ સભાના સેક્રેટરી હતા. (જુઓ ઇંદ્રિ ચોપાનિયું મે અને જુન ૧૯૦૭નું પા૦ ૩૦૯) મુનશી રામજી જેને હાલમાં લોકો સ્વામી શ્રદ્ધાનંદ સન્યાસીને નામે ઓળખે છે, જેમકે તે પોતે પોતાના દસ્કતમાં લખે છે. (જુઓ કુલીયાતે આર્યા મુસાફીરની પ્રસ્તાવના પા. ૨). (૩) ડાક્ટર ચિરંજીવ ભારદ્વાજ, ગોરૂકુલ કાંગડીના ડાક- ટર, પાલી શ્રીમુનિ સભા અને આર્ય ધર્મ સભાના આગેવાન (જુઓ શ્રદ્ધાનંદના માસિકી

કેહર સમાચાર પત્ર સત્ય ધર્મ પ્રચ જાલંધર તા. ૩૧ માર્ચ ૧૯૦૫). (૪) જગદમ્બા પ્રશાદ વર્મા, બ્રહ્મદેશના આર્ય દેશક (જુઓ ૧૯૦૬ માં છપાયલી તે પોતાની ચોપડી તોહફએ આર્યસ ટાઇટલ પેજ). (૫) મેહતા રાધા રના પ્રખ્યાત અને જૂના આ વિક્રમ સન ૧૯૫૪માં છપ ...ા ઉ પ્રકાશના ભાષાંતર કર્તા (મુનજિંસ કોલેજ લાહોરના આગેવાન (જુ ઉર્દુ સત્યાર્થ પ્રકાશનો ટાઇટલ પેજ પંડિત રામભુજદત ચોધરી બી. એ. લાહોર, આર્ય પ્રતિનિધિ સભા પંજાબના પ્ર (જુઓ કાદિયાનનો આર્ય ખબર પત્ર ચિંતક તા. ૮ સેપટેમ્બર ૧૯૦૬). (૭) પ કોડુમલ, આર્ય સમાજના જાણીતા પ્રેસ (જુઓ આર્ય ગેઝિટ ૧૪ જાનેવારી ૧૯૦

આર્ય સમાજમાં શું શું રહેલું છે, માટે મહાશય ધરમપાલજી લખે છે—" સમાજમાં ગુવડ બોલી રહેલું છે. તે માટે કે કેટલાક નીચ જાતના સ્વાર્થી, પ્ર ઢુંઢનારા, માનના મોહિત અને મોટાઇને જીવ અર્પણ કરનારા માણસોએ લોહી વ ડાવનારા કસાઇ અને ખાટકીઓની પે ધારવાળી તલવારો અને તીણા ખંજરો હા લઇ પોતાના શરમ ભરેલા, ધિક્કારને લા એટલુંજ નહીં પણ લાનતને પાત્ર ક આર્યસમાજની ધુળધાણી કરી નાંખ એટલુંજ નહીં પણ તેઓએ પોતાના હંમેશને માટે ધિક્કાર (લઅનત)ની કં લીધી. જાઓ એવા જલ્લાદોથી વાત જુઓ કે જેઓ માથાથી પગ સુધ (બેચેની)ના દરીઆમાં ગર્કાવ થા (સુકાશિફાતે ધર્મપાલ પા૦ ૪૮૮ શુદ્ધિની અશુદ્ધિ સપ્ટેંબર ૧૯૦ અહઝલુલ મતાએબ પ્રેસમાં છ

ને મજકુર સમાજનો અનુભવ નહીં હોય
, શુદ્ધ થયલાઓએ અને શુદ્ધ થવાની
રાખનારાઓએ આર્ય સમાજના આગે-
જુદા જુદા વિષયપર આપેલા જુદા
એપાગે વારંવાર વાંચી પોતાના અને
ના અને તેમાં શામેલ થનારા-
માટે ખુબ વિચાર કરવો જોઇએ.
સમજુ માણસોની નજર હમેશ
પરિણામ ઉપરજ હોય છે.

/ મુનશી રામજી અથવા સ્વામી શ્રદ્ધા-
ઉપલો સિતાર જરા જુદા શબ્દોમાં
ર છે તેને જરા વિચારની નજરે બહુજ
ાને જોશો. ઉપલેક વાંચી જશો નહીં:-
રી પાસે દર અઠવાડિએ એકાદ એવો પત્ર
(આર્ય સમાજી તરફથી) જરૂર આવે છે
ેમાં એકાદ આર્ય સમાજના અધિકારી
ા સભાસદના અમુક દુરાચરણો લખી
ઉપર ધિક્કારો (લઅનતો)નો વરસાદ
વવામાં આવેલો હોય છે. હું એટલું તો
હું કે અતિશયોક્તિવાળા (મુબાલિગા
(લ) લખાણમાં કંઇપણ સાચું તો જરૂર
છે. આર્ય સમાજ માટે એક એવો
ત હતો કે આ પત્રમાં એકાદ નોટ લખ-
ી આર્યસમાજીઓ બીને પોતાના બગડતા
માને સંભાળી લેતા હતા. આજે તો ફેલ્ટો
ોતવાલને દડે છે અને સેંકડો તેના
ઉભા થાય છે. આર્ય સમાજની
તી દશામાં ખરા દિલથી (કોઇ વાતની
સૂચના કરવાથી ફાયદાને ઠેકાણે નુક-
હયે છે." કેમ સાહેબો! હવે તો
જકુર સમાજના આગેવાનોની હાલતનો
શો. જ્યારે આગેવાનોજ એવા છે
બીજાઓની હાલતનું પૂછવુંજ શું-

'૨ ચીરંજીવજી, ધર્મપાલ મહા-
ા કરતાં પોતાનો અભિપ્રાય
જણાવે છે:—"આર્ય સમાજમાં ગધેડાઓને
દાખેલ કરવામાં આવે છે. જે માણસને જોઇએ
તે તેઓને પોતાના તાબેદાર બનાવી લે
ઇંદ્ર ૧૯૦૬નું પાનું ૩૫૫). મજકુર ડાક"
પત્ની સોમઅવી બાઇ પોતાના ધણી
પોતાનો અભિપ્રાય મહાધમ ધરમપ
એવી રીતે જાહેર કરે છે કે "ત પાકા
દેનાર અને બેઇમાન છે તેવાજ તમે પણ છો
કારણકે એવા (દુષ્ટ) ને તમે (પોતાના લખા-
ણોમાં) ધાર્મિક અને સત્યને માટે પોકાર કર-
નારા વિગેરે લખી બહુજ અનર્થ કીધો છે."
પછી પોતે આર્ય ગુરૂકુલોને માટે પોતાનો
અભિપ્રાય જાહેર કરે છે કે "મને જરૂર નથી
કે હું આર્યભુવનના તે શરમ ભરેલા દુરા-
ચરણી અને મહાગંદાં કામોને લખી આ પાના-
ઓને ગંદા બનાવું." ઇંદ્ર માસ મે ૧૯૦૯
પા. ૩૬૫) (જુઓ શુદ્ધિની અશુદ્ધિ પા.
૨૮-૩૩-૩૪).

બાબુ જગદંબા પ્રસાદ લખે છે કે "પણ
દલગીરી સાથે જણાવવું પડે છે કે પંદર સોળ
વર્ષના અનુભવ પછી માત્ર એટલીજ વાત
મને જણાઇ કે આર્યસમાજના મેંબરો માટે
જે મારા (સારા) વિચારો હતા તે મારી
કલ્પનાઓ હતી. એટલુંજ નહીં પણ સંપુર્ણ
કારણોને લીધે મને લાચાર થઇ માનવું પડ્યું
કે બીજા પંથોવાળા પોતાના પંથની ખોટી
તરફદારી કરવાની જે ઉંડી ખાઇમાં પડી
ચુકેલા છે, તે ખાઇથી મજકુર મેંબરો પણ
બાહેર નથી." પછી બીજે ઠેકાણે લખે છે.
"વાંચકો! મને આર્યસમાજીઓ માટે પોતાના
આગલા વિચારો બદલાવા પડ્યા અને મને
હવે જણાઇ આવ્યું કે ફક્ત આર્યસમાજના
મેંબરોજ નહીં પણ તેના મોટા મોટા વિદ્વાનો,
પંડિતો, ઉપદેશકો, લેક્ચરારો અને લીડરોમાં
પણ ઘણા, લગભગ ૮૦ ટકા એવા લોકો
મોજુદ છે, જેઓ જુઠ બોલે છે, બીજાઓની

મુકશાની કરવામાં જરાએ રોકાતા નથી, પચાવી પડવું, લાંચ, ફગીફટકો તો ધમધોકાર તેઓમાં ચાલુ છે, વ્યભિચારથી પણ તેઓ બચેલા નથી તેઓનાં નામો જો પ્રગટ કરવામાં આવે તો વાંચકો નવાઇ પામી આ ચોપડીને પણ તેઓ Mystries of Arya Samaj (મીસ્ટ્રીઝ ઓફ આર્યસમાજ) ધારશે. પણ એટલું કહી દેવું તો ઘણુંજ જરૂરનું જણાય છે કે આર્યસમાજના લીડરો, ઉપદેશકો અને સન્યાસિઓ વિગેરેનાં કામો, જેવીરીતે વખતો વખત સાંભળવામાં આવે છે, એવાં તો નાલાયક અને સામાજિક સદાચરણોને વિરૂદ્ધ હોય છે કે તેઓનો વિચાર આવતાં હૃદયમાં કંપારી છુટે છે. અને મનમાં વિચાર પેદા થાય છે કે જે સોસાયટીએ આખા દેશને બલ્કે આખા સંસારને સુધારવાનું બીડું ઝડપ્યું છે, શું તેના આગેવાનો એવાજ હોવા જોઇએ કે ? (જુઓ તોહફએ આર્યસમાજ પા. ૩-૪-૫) અહા હાહા! બાબુજીએ ઉપર લખેલા અને હવે પછી લખાશે તે બધા લખાણોનો તો જાણે સંપુર્ણ ખોલાસોજ લખી દીધો. એમ છતાં જો જરૂર પડશે તો એ બાબત પૂરેપૂરા ખોલાસા સાથે "આર્ય સમાજકી શાયસ્તગી (સદાચરણ) અને લુટ, ગબન (પચાવી પડવું)" એવા મથાળાવાળું પંડિતજી મજકુરનું જે લાંબું લખાણ છે તે ચોપડીના આકારમાં ૪૦ અ૦ તઆલા પ્રગટ કરીશ.

મહેતા રાધા કિશન લખે છે કે:—"(આર્ય સમાજની જોઇએ એવી ઉન્નતિ થતી નથી.) તેનું કારણ એ છે કે આર્યસમાજ પોતાના ધર્મ ગ્રંથો અને સમાજના નિયમો પ્રમાણે બીલકુલ ચાલતી નથી. આર્યસમાજની સ્થાપના થઇ ત્યાર પછી લાંબા વખત સુધી તો (તેને) લોકોમાં (બીજા ધર્મો અને પંથોના) ખંડન કરવાનો (અને પોતીકા પંથ કે ધર્મના) મંડન કરવાનો માત્ર શોખ હતો. ઘણા, વર્ષો (થયાં હજી) સુધી તેઓએ પોતાની જિંદગીને બનાવવા તરફ ધ્યાન દીધું નથી. "... સમાજના મેંબરોમાં સમાજનું લિટ્રેચર શીખવાનો શીખાડવાનો શોખ જ થોડ છે. પ્રચાર (ધર્મનો ફેલાવો કરવા) ... રનું છે કે મેંબરો સામાજિક લિટ્રેચ... વાકિફગાર થાય પણ ઘણી દલગ... કે (આર્ય) સમાજના મેંબરો ...ચરથી બિલકુલ થોડા વાકેફ છે. ... સમાજનો કાયદો છે કે તે એ... પોતાનામાં ઓધ્ધેદારો બનાવે ... સોશિયલ (સંસારી) મરતબામાં માન... એવા માણસો ઘણીખરી વખતે સા... ચલગતના હોતા નથી (તેથી) તેઓન... ગીની છાપ સામાજિક પ્રચાર અને તેન... (મજલિસે ઇન્તેઝામીયા)ને ફેલાવવામાં મોટી ઝેરી અસર ધરાવે છે." (આ... જનો ઇતિહાસ ૧૯૦૩માં છપાયલ ૮૪–૮૫).

પંડિત રામભુજદત્ત ચોધરી, ... જીઓ એક બીજા સાથે કેવીરીતે ... માટે લખે છે "જો એ (આર્ય) ... સત્તામાં હોય તો મને (સુધાં) ... કાપી દીએ અથવા તો ઝેર ખવર... નાંખે" (કાદિયાનના શુભચિંતક ... છાપેલો પોતાનો પત્ર તા. ૮–૫–... ચોધરીજી! આર્યસમાજીઓ સવાર ... પ્રાર્થનામાં પોતાને માટે ચક્રવર્તી ... શ્વરથી માગે છે, (જુઓ દયાનંદ ... ચોપડી આર્યાભિવિનય), ... નથી તે અગાઉ એ હાલત છે ... આને તેઓ આવી કરડી ન... મળે તો હિંદુસ્તાનના પરધ... પંથોવાળાઓ સાથે કેવુ ... વર્તે. પરમેશ્વર અંતરયામી (... જાણનાર) છે, એટલા...

તો નથી અને ઇ. અ. લખાણ આપશે

ડિન કેટ્રુમેલ સાહેબ આર્યસમાજનાં
રીરીતે ગાય છે કે "હું લખું છું કે
" એ મનુષ્યહારી (મરદુમ ખોર)
માણસો, (આર્યસમાજની) ફોજ
જ ... તો દાવ ફાવી જાય તો
માં ફાંસીએ લટકાવી કાઢે" (જુઓ
' તા ૧૪-૧-૧૯૦૪) અરે રામ!
ાર્ય મહાત્માઓ જો પોતાના સમા-
ાખી પાર્ટીપર આવો જુલમ ગુજારવાને
તત્પર રહે છે ત્યારે તે આખી સમાજ
મો સાથે કેવીરીતે વર્તતી હશે અને
તે વર્તશે તે દરેક શાણા માણસે પોતે
ી લેવું જોઇએ.

ને એક વાત રહી ગઇ તે એ કે આર્ય
ઓ વેદોના અને સ્મૃતિઓના તેજ અર્થ
ય માને છે જે દયાનંદ સરસ્વતીએ કીધા
સનાતન ધર્મના આગેવાનોના અર્થ કે
ીઓ બિલકુલ માનતા નથી. પણ તે
ક ભાષ્ય કેવા [illegible] છે તેને માટે
જગદંબાપ્રસાદ આર્ય ઉપદેશકે "વેદોપર
ટુજકડી"ના મથાળાવાળું જે લખાણ
છે તેને તો વખત આવતાં ઇ. અ.
ા પ્રગટ કરીશ પણ હાલમાં એ બાબત
ઉપદેશકના માત્ર બે ચાર ફકરાજ
ાિકને દેખાડું છું કે જે આગેવાનના
ાવી હાલત છે તેની રચેલી ચોપડી-
ાવું દુન્યા અને આખેરત (પરલોક)
મય ભરેલું છે. તેઓ લખે છે કે
ાધિષ્ઠાતા મહાત્મા મુનશીરામ-
ક્ષ હેરાન છે. જેવી રીતે કે
ાિંક મેળાવડામાં તેઓ સ્વામી
ેવા લાગ્યા કે ગોરૂકુલના
ાિઓ પણ સત્યાર્થ પ્રકાશમાં
ાહકે આર્યસમાજ આગ

૧ પા. ૧૬ અને ૧૭). માસ્ટર આત્મારામજી
જેઓ આર્ય સમાજની મહાત્મા પાર્ટીના
આગેવાન છે તેઓએ કાંગડીના હેડપંડિતને
કહ્યું કે "સ્વામી (દયાનંદ સરસ્વતી)
ભાષ્ય (વેદોની તફસીર) (માત્ર) અંગ્રેજ ભ
લાઓને ફાંદામાં લેવા માટેના છે." (
આર્યપત્ર હિતકારી ૨૪-૧૧-૧૯૦૫નું પા. ૫
કૉલમ ૨).

કહો અનુભવી! આર્યસમાજના કિલ્લાની અભેદ દીવાલો પણ આર્ય સમાજના આગેવાનોએજ ભાંગી પાડી. હવે પરધર્મી ક્યા શુદ્ધ ધર્મને સ્વીકારે તે પ્રગટ કરશો કે?

પછી અનુભવી લખે છે કે "પ્રમાણોથી સાફ માલમ પડે છે કે શુદ્ધિ એ લાંબા વખતથી ચાલતો આવેલો રિવાજ છે." એ પ્રમાણો કે દલીલો જે અનુભવીએ રજુ કીધી છે તેની હાલત કેવી ચૈપાયા છે તેને માટે ખોલાસો તો હું નકલ કરી ચુક્યો. હવે સવાલ એ છે કે જો એમજ હોત તો શાસ્ત્રો અને સ્મૃતિઓમાં તેને માટે ખોલાસો જરૂર હોત કે પરધર્મીઓને જ્યારે હિંદુ ધર્મમાં લેવામાં આવે ત્યારે અમુક સંસ્કારો અને વિધિઓ કરવી જોઇએ અને સૌથી મુખ્ય વાત તો એ કે તેને હિંદુ ધર્મના ચાર વર્ણાશ્રમ બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય અને શુદ્ર એ ચાર જાતિઓમાંથી કઈ જાતિમાં દાખેલ કરવા જોઇએ. કારણ કે મનુસ્મૃતિ જે સનાતનધર્મીઓ અને આર્યસમાજીઓમાં એકમતે મનાયલી છે તેમાં તો પાંચમો વર્ણાશ્રમ કે જાતિ દીધી નથી જેથી તેમાં દાખલ કરી શકાય. તેમ એ બાબત માટે તેમાં કંઇ ખોલાસો નથી. વેદોમાં તપાસતાં પુરૂષ સૌકતનું મંત્ર જે ચારે વેદોમાં છે તેમાં પણ દુન્યા પૈદા થઇ ત્યારથી આ ચારજ જાતિઓ વેદોના ઇશ્વરે સરજેલી લખી છે.

દયાનંદ સરસ્વતિજીએ એ બાબતમાં ઘણી કોશીશ કીધેલી અને સત્યાર્થ પ્રકાશના ૨૨મા

સવાલના જવાબમાં મજકુર મુરૂપ સૌકત અને મનુસ્મૃતિના ૧૦મા અધ્યાયના ૬૫મા શ્લોકના અર્થમાં પોતાની મરજીમાં આવે તેવા ફેરફાર ને અજાણ્યુ લોકોને ખોટે માર્ગે દોરવવાનું 'ત્ન કીધેલું, પણ સનાતની પંડિત, જુવાલા-મુરાદાબાદવાળા અને જૈન સાધુ. પંડિત આત્મારામજી ગુજરાનવાલાવાળાએ તેનું એવું તો ખંડન કીધું કે નહીં તે વાત પંડિત તુલસીરામ, જગદંબાપ્રસાદ વિગેરે આર્ય પંડિતોએ માન્ય રાખી અને નહીં સનાતનધર્મીઓએ. (જુઓ દયાનંદ તિમિર ભાસ્કર વિગેરે સત્યાર્થના ખંડનો.)

કોઇ ઘણો મથશે તો માત્ર એટલું કરી શકશે કે શુદ્ધિ કીધેલાઓને એવા વર્ણ કે જાતિમાં દાખેલ કરશે કે જે જાતિ મનુસ્મૃતિ વિગેરેમાં સૌથી નીચ અને હલકી છે. હવે તપાસવાનું એ છે કે મનુજીએ સૌથી હલકી જાત ચારે જાતિઓમાં કઇ ગણી છે, અને તેને માટે કયા કામો મુકરર કીધાં છે, અને જો તે જાતિવાળો માણસ હિંદુ થઇને કે રહીને, મનુજીએ દુનીઆ પેદા થઇ ત્યારથી દરેક જાતિને માટે જે કામ મુકરર કીધાં છે તે છોડી બીજાં કામો કરવા તૈયાર થાય તો હિંદુરાજાએ અથવા બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો સ્વરાજના આગેવાનોએ તેને તેમ કરતાં શી સજા આપવાનું લખ્યુંછે. મનુજીએ પોતાના મનુશાસ્ત્ર કે મનુસ્મૃતિના ૧૦મા અધ્યાય (બાબ)માં વર્ણ-વ્યવસ્થા અથવા દરેક જાતિ કેવી રીતે પેદા થાય છે, અને તેનાં શા શા નામો છે, અને તેઓએ કયાં કયાં કામો કરવાં, અને શું શું ખાવું અને કયાં કયાં રહેવું તેની આજ્ઞાઓ ફરમાવેલી છે. સનાતન ધર્મીઓ અને આર્ય-સમાજીઓને તે પ્રમાણે ચાલવું ફરજ છે. કારણકે બંનેના ધર્મ આગેવાનો એ વાતને માન-નારા છે. (જુઓ સત્યાર્થ પ્રકાશના સાતમા સમુલ્લાસનો છેલ્લો પેરેગ્રાફ). હવે તે શ્લોકો અનુક્રમે અહીં લખું છું.

"આયોગવ, ક્ષતા, ચણ્ડાળ એ જા[…] માણસ . . જાતિમાં પ્રતીલોમ[…] જે લોકોને જનોઇ પહેરવાની મનાઇ છે[…] ત્રણ નીચ જાતિઓથી પેદા થયેલા […] તેથી એ (ત્રણે જાતિઓ) શુદ્ર (ચ[…] જાતિ) કરતાંએ વધારે નીચ […] ૧૬). એથી સાફ જણ[…] આ[…] ધર્મમાં સૌથી નીચ જાતિ શુદ્રને[…] પણ મજકુર ત્રણ જાતિઓને ચ[…] હિંદુઓમાંજ પેદા થયલી છે છ[…] કરતાંએ નીચ ગણીછે અને તેઓને જન[…] નથી. "આયોગવ (જાતિ)એ (હમેશા) કાપવાનો કે ચીરવાનો ધંધો કરવો (શ્લો[…] ક્ષતા (જાતિ)એ દરોમાં રહેનારા જ[…] (ઉંદરોવિગેરે) મારવાનો અને તેઓને બ[…] ધંધો કરવો (શ્લોક ૪૯). ચણ્ડાળ (જ[…] કુતરાં ગધેડાં પાળવાનો ધંધો કરવો. હિંદુઓના મડદાંઓનાં લુગડાં, તે પણ પહેરવાં, ભાંગેલાં વાસણોમા ખાવું, ([…] આખું વાસણ વાપરવું નહીં), લોઢાનાં પેહરવાં (સોના ચાંદી કે બીજી કોઇ નહીં, તેઓએ એક ઠેકાણે ઘર બાંધી ઠાણું કરી રહેવું નહીં પણ) હમેશા રઝળતા ફરવું. (શ્લોક ૫૨)."

અગ્યારમા અધ્યાયના ૨૩૫ના[…] છે કે શુદ્રનો તપ (ઇબાદત સાથેનો મો[…] એજ છે કે તે બાકીની ત્રણ જાતિઓ[…] વૈશ્ય અને ક્ષત્રિયની સેવા કરતો[…] ૧૦મા અધ્યાયના ૧૨૪મા શ્લોક[…] તેઓની નોકરીનો બદલો આપવા[…] તે બદલામાં શું અપાય તે વિષ[…] તાના ખાધામાંથી બાકી રહેલું[…] લુગડાં, અનાજને ઝાટકતાં ચા[…] માં જે કચરો રહી જાય છે[…] વાસણ કુસણ દેવાં જોઇએ." હવે એ લોકોએ કયાં જ[…]

[illegible] આડી [illegible] તેઓની નીચે [illegible] (કે [illegible] પાળવામાં કે કાટવામાં આવતા હોય તે) તથા બાગ બગીચા અને પર્વતની [illegible]ના ઝાડોમાં જંગલી [illegible] વાસો [illegible], જ્યાં જાતિઓ [illegible] ધંધા છે પણ મનુષ્યજાતિનો કાયદો [illegible] સ્વભાવમાં એવો મૂકેલો છે કે તે [illegible] પેઠે દુનિયાની એકજ રહેણી કરણી- એકજ હાલતમાં પડ્યા રહેવું [illegible] નથી પણ દરેક માણસ પોતાને એજ ઇચ્છે છે કે હાલની સ્થિતિથી ઉંચ [illegible]ને મેળવું જે હાલત આપણી દુનીઆમાં [illegible] પડે છે. તથાકરીને પોતાની ઉપર પછી વેદ શાસ્ત્રાનુસાર જિંદગીને છોડી શુદ્ર ઊંચ પ્રકારની જિંદગી ગાળવા ઇચ્છે તેને માટે રાજા અથવા રાજ્ય અમલદારોને [illegible] એવો ફરમાન છે કે "જે માણસ [illegible] જાતિમાં હોવા છતાં લાલચથી ઉંચ [illegible]નો ધંધો કરે (અને તેમ કરતા પકડાય [illegible] ત્યારે) રાજા (અથવા રાજ્ય અમલ-[illegible]) તેના ધનદોલત છીનવી લઇ તેને દેશ[illegible]ની સજા કરે." (શ્લોક ૯૬).

મજકુર લખાણપરથી દરેક તે માણસ કે પોતાનો ધર્મ છોડી હિંદુ કે આર્યસમાજી [illegible] હોય તેને પોતાના તથા પોતાની [illegible] ભવિષ્ય માટે ખૂબ વિચાર કરી લેવો કે જો આર્યહિંદુ ચક્રવર્તી રાજ્ય કે [illegible] તો તેઓની શી દશા થવાની. મજકુર કાયદાઓ તો તે જાતિને ઉંચ શુદ્ર અને નીચ શુદ્ર હોય પણ [illegible]ઓને માટે તો શાસ્ત્રોમાં [illegible] વર્ણવેલો નથી. પોતે જે માન, પોત પોતાનો, [illegible] [illegible] જવાની સજામાં [illegible], [illegible] (જુઓ [illegible] કે તેઓ મારે [illegible] નહીં કે પણ મારે જાતિએ [illegible] ધિક્કારવા યોગ્ય ગણેલ પોતાનો ગુજરાન ચલાવે (શ્લોક ૪૬). ત્યારે નીચ જાતિને માટે ઠેરવેલા ધંધાઓ શાસ્ત્રો પ્રમાણે નવા હિંદુઓને માટે ગુજરાન કરવાનો ધિક્કારવા લાયક પણ કોઇ ધંધો બાકી રહેતો નથી કે જે વડે તેઓ પોતાનું ગુજરાન ચલાવી શકે અલબત જનાવરોની પેઠે જંગલોમાં રહી ખાઇપીને કે કંદમૂળ ખાય તો જુદી વાત છે. મનુસ્મૃતિ અધ્યાય ૧૧ના ૧૩૧મા શ્લોકમાં છે કે જો કોઇ હિંદુ, શુદ્રને મારી નાખે તો તેનો પ્રાયશ્ચિત (કફારો કે જેના કરવાથી કરેલો ગુન્હો માફ થઇ જાય છે) એ છે કે ચારવાર એકાદ નોળિયાને, દેડકાને અથવા કુતરા વિગેરેને મારી નાંખે. જ્યારે શુદ્રો એટલે ઘોબી, મોચી, લુહાર, સુથાર વિગેરે હિંદુઓ કે જેઓ અસલ ચાર જાતિમાંના એક જાતિ છે તેઓ એવા નજીવા જનાવરો સમાન ગણાય તો નવા હિંદુઓ, જનાવર કરતાંએ હલકા ગણવા જોઇએ.

અસલ સનાતનધર્મીઓ, આર્યસમાજ નીકળી તે પહેલા એજ કારણોને લીધે કોઇને પોતાના ધર્મમાં દાખલ નહીં કરતા હતા. કારણ કે તેઓ પોતાના ધર્મના પુસ્તકોના અર્થમાં મનમાં આવે તેવો ફેરફાર કર્યા વગર હજારો વર્ષ પહેલાં ઋષિઓ, મુનિઓ અને પંડિતોએ વેદ શાસ્ત્રોના જે જે મંત્ર અને જે જે શ્લોકના જે જે અર્થ માન્ય રાખ્યા છે તે અર્થો અનુસાર ચાલતા હતા, અને એજ કારણ છે કે તેઓએ અકબર જેવા મહાન બાદશાહને દેવતાનો અવતાર માન્યા છતાં અને દારાશિકોહ જેવા શાહજહાન બાદશાહના મહાન શાહજાદાને એક મહાન હિંદુ પંડિત ગણ્યા છતાં હિંદુ ધર્મમાં દાખલ કીધા નહિ. (જુઓ

. અનુભવી ઓલમા [illegible] લખેલા
. રચેલી "ઔરંગઝેબ આલમગીર
. [illegible] નજરે" પાનું ૩૨–૩૭.

ઓ પછી અનુભવી લખે છે કે થોડા વખત ઉપર મેસોપોટેમીઆમાં હિંદુ [illegible], અંગ્રેજો તરફથી લકવા ગયા હતા તેઓ ત્યાંની મુસલમાન સ્ત્રીઓને પરણ્યા. એને માટે અનુભવીએ કોઈ [illegible] કે [illegible] પ્રમાણ આપ્યું નથી, ત્યારે એવી ગપ [illegible] કેમ કરીને! વળી એ માટે જ્યાંથી [illegible] કોઈ માનીતા પુસ્તકથી આધાર નહીં લેવાય ત્યાં સુધી માત્ર સિપાઈઓના કામોને [illegible] કામ કેમ કરીને ગણાય! અનુભવીનો [illegible] કેવો એવા ધર્મ છે કે જેમાં સિપાઈઓનું કામ પણ ધર્મ [illegible] ગણાય છે. પછી અનુભવી દાવો કરે છે કે શુદ્ધિ [illegible] સ્થાપના પછી સંખ્યાબંધ મુસલમાનો હિંદુ બન્યા છે. એ સંખ્યાબંધ મુસલમાનો ક્યા? તેજ કેની મલકાના [illegible] અથવા આગાખાની અંત્યજો! કે બિચારા નહીં હિંદુ ધર્મથી વાકેફ છે અને નહિ મુસલમાની ધર્મના [illegible] છે. વળી એમ છતાં મલકાનાઓની [illegible] હાલત છે તે આઆ તરફની શુદ્ધિ [illegible] સુધી અનુભવીને જોઈએ કે વાકેફ થાય. અને તે એજ છે કે શુદ્ધિ સભા અને તેના ધર્મની ચોકળતા સાંભળતાંજ અને અનુભવ થતાંજ સંખ્યાબંધ પાછા મુસલમાની ધર્મને સ્વીકારતા જાય છે. રહ્યા આગાખાની અંત્યજો તેને માટે ધના જીવા અને ઈશ્વર લાલા તરફથી જુલાઈ ૧૯૨૩ના માસમાં છપાઈ પ્રગટ થયલા હેંડબીલો અને તા૦ ૧૬–૭–૨૩ના પ્રજામિત્રમાં કુંવર જીવા તરફથી છપાયેલો આર્ટીકલ જોવા બસ છે કે તેઓને શુદ્ધિ

[illegible] કવા માંડી ત્યારથી શુદ્ધ કરેલા પોકળતા [illegible] તેઓને પાછા લેવું પડ્યું.

પછી અનુભવી બ્રિટિશ ગવર્મેન્ટપ કવી રીતે હુમલો કરે છે કે બ્રિટિશ મલબારમાં મોપલાઓએ જુની બળથી સેંકડો હિંદુઓને [illegible] અને હિંદુઓ પર [illegible] એને, જવાબ ગવર્મેન્ટ [illegible] થી તમને આપવો જોઈએ પણ એ [illegible] તપાસવા ગયલા [illegible] કમીશન તરફથી ૧૯૨૧માં છપાયલે. [illegible] તોહમતનો જવાબ, અનુભ[illegible] આપે છે [illegible]. મલબારમાં [illegible] [illegible] ઘણું કરીને હિંદુઓ છે [illegible] [illegible] મોપલાઓ છે. એ ઘણા જુના વખતથી [illegible] દુશમન [illegible] (પાનું [illegible]) ગવર્મેન્ટ અને [illegible] હિંદુઓએ પણ પોતાની જુન [illegible] મોપલાઓને ઇજા દેવાસ [illegible] હિંદુ [illegible] એકલા પ [illegible] નહીં [illegible] અને [illegible] તંત્રીઓની [illegible] હતી, ([illegible] અફળો [illegible] અને દુશમનાઇ [illegible] નના [illegible] સાથે [illegible], બીજા હિંદુ [illegible] થયું નહીં ગલ્કે ત્યાંના [illegible] ટોળે ટોળાં મોપલાઓ [illegible] પક્ષપર [illegible] મોપલાઓની પુરેપુરી મદદ કરી તે ભાગ લીધેલો. તે એટલે સુધી કે [illegible] બદલો મેળવવામાં પણ તેઓ બાજિમા રહ્યા. મોપલાઓના ગુર[illegible] નના માલેકોના ટોળાજ [illegible] બીજા હિંદુઓ સાથે [illegible] દોસ્તીનો સંબંધ કાયમ ર[illegible] [illegible]) મોપલાઓએ કેટલાક [illegible]

...માંથી બનાવ્યા (જાુઓ ૩૨.
૧૯૨૪માં દિલ્હીના કમીટિના
રિપોર્ટ). એ પછી અનુભવી
હિંદુઓએ ઘણું સહન કર્યું છે અને
ાં પણ તેમ કરશે, પણ વીર બનીને."
એમાં શક નથી. દયાનંદ સરસ્વ-
ાર્થ પ્રકાશમાં, પંડિત લેખરામ-
દાનંદજીએ કુલ્લીયાતે આર્યા
ાં અનુભવીએ પોતાના આ
હિંદુ ; માટે બાકીજ શું રાખ્યું?
ા કેવા વીર બન્યા તે નવાઇ જેવું
તેઓએ બીજા હિંદુઓને તો નામર્દ,
, બીકણ કહ્યા; પણ પોતે આ બુલેટી-
પોતાનું નામ પણ જાહેરમાં લાવવાને
ને નામને ઠેકાણે "લી. એક અનુ-
એટલુંજ માત્ર લખ્યું. ધન્ય છે તેની
ાને! પછી અનુભવી લખે છે ખ્રિસ્તિઓ,
ા વિગેરેને હિંદુ થવું ગમે છે અને
રફ આવતા જાય છે. પ્રમાણ વગરની
તો ગપ્પાના બાઇ ગપોડા ગણાય છે.

તમ ધર્મ (કુફર, શિર્ક, ...
ત્વતાના) અંધકારનો નાશ થવા મા-
પ્રમાણે આ જ્ઞાનયુગના જમાનામાં
(ધર્મો, પંથો. સમાજો) ઉપરથી (સત્ય ...
અને સત્યને કબુલ રાખનાર દરેક) માણસનું
ઇમાન કહો કે શ્રદ્ધા ઉઠી જાય અને તે (સ્વામી
પ્રકાશાનંદ જેવો) સત્ય (ને કબુલ કરી ઇસ્લા-
મને સ્વીકારનાર અને બીજાઓને માટે) પ્રેમી
(બની તેઓને ઇસ્લામ તરફ બોલાવનાર)
બને તો તેમાં "અણસમજુ મુલ્લાઓએ શોર
બકોર કરી મુક્યો છે" અથવા "હિંદુસ્તાનમાં
ઇસ્લામ, ભયથી મોહથી કે લોભથી હિંદુ-
ઓમાં ફેલાયો" વિગેરે અઘટિત બોલવા જેવું
કંઇએ નથી. વસ્સલામો અલા મનિત્તબઅલ
હુદા. અલ્હમ્દો લિલ્લાહે રબ્બિલ આલમીન. વ
સલ લલ્લાહો અલન્નબી.

" તાહફતુલ હિંદ " નામનું પુસ્તક જે કે હિંદુસ્થાનમાં ઉર્દુ ભાષામાં બાર વાર છપાયેલું તેનો તરજુમો ગુજરાતી ભાષામાં થઇ ૫૦ રતલી રોયલ ... પૃષ્ટમાં છપાયો છે. એમાં કરતાએ માત્ર હિંદુ ધર્મ તથા ઇસ્લામી ધર્મનો મુકાબલો હતો પણ ભાષાંતર કરનારે નોટમાં ખ્રીસ્તી ધર્મનો તથા આર્ય સમાજવાળાઓનો ... કરી બતાવ્યો છે એમાં માત્ર મુકાબલોજ છે એમ નહિ પણ મુસલમાની ધર્મ ... કેમ માનવો, તથા ફીરસ્તાઓને કેમ માનવા, પેગમ્બરોને કેમ માનવા, કીતાબો માનવી, ઇત્ય. તથા પાંચે બીનાઓ ઇસ્લામનું પણ વર્ણન છે. કુંઠાઓથી નીકાહ, તલાક, હલાલ. સલામ, પારકા ધર્મવાળાને નોતરૂં કરવું વગેરે પણ છે. પાદરીઓના ચોપાનિયા ઇસ્લામના ધર્મ ઉપર જે તેઓએ ધુળ ઉડાવી છે. તેનો ઉત્તર આપી તે ધુળ તેઓના મ્હોં પર છે. અને લગભગ બધી શંકાઓનો જવાબ એમાં છે. દાખલા તરીકે કુરઆનની ફેસાહત શંકા, તે બેગળથી લેવાયલું, કુરાનમાં આત્માને લાયક કંઇ નથી, તેમાં જંનતમાં ખાવાની લખેલું છે. ચંદ્ર ફાટવાના ચમત્કાર ઉપર શંકા, જેહાદ ઉપર શંકા, એકથી વધુ સ્ત્રીઓ નીકાહ કરવા ઉપર શંકા. તલાકપર શંકા. દત્તકપુત્ર જેદે (રદ) પોતાની સ્ત્રીને મુકી દીધી હજરત મોહંમદ (સલ) સાહેબે તેણીની સાથે નીકાહ કીધા તે ઉપર શંકા. હદીસોપર શંકા, મેરાજ ઉપર શંકા, નમાઝ પર શંકા, રોજા પર શંકા, જકાત પર શંકા વગેરે. સીઓનાં પુસ્તકોથી હજરત મોહંમદ સાહેબના ભવિષ્યવાદ પણાની સાબેતી ઇત્ય. એની આવૃતી તદન ખપી જવાથી બીજી આવૃતી છપાવી છે જેમાં આર્યાઓનું ખંડન પણ વધાર્યું છે. બીજી આવૃતીની પ્રસ્તાવના ખાસ વેદના ખંડનમાં જોવા લાયક છે. કીમત ૩ પોષ્ટ વગર.

સત્યાર્થ પ્રકાશનું ખંડન કી. રૂ. ૧. અને અંગ્રેજી કી. રૂ. ૧॥ એમાં એનો રદ છે. ઘણું ખરૂં તેઓના માનેલા પુસ્તકોથી અને ખાસ દયાનંદના પુસ્તકોથી દીઓનું ખંડન છે. એને પ્રસિદ્ધ થયાને ૭ વર્ષ થયાં હજુ કોઇએ જવાબ આપ્યો નથી

બેબલ પરિક્ષા કી. આ. ૨ એમાં ૧૦૦ દાખલાથી બેબલમાં ફેરફાર થવાની સાબેતી

કુરઆનમાં પરીવર્તનનું પરાવર્તન આર્ય સમાજીઓએ કુરાનમાં ફેરફાર ... શંકાઓ પ્રગટ કીધેલી તેનો જોવા લાયક ખોલાસો દેખાડી વેદોમાં થયલા ફેરફાર, જુની ભાષા નથી. વિગેરે અજાયબ જેવી વાતો સિદ્ધ કીધી છે. કિં. માત્ર પોસ્ટેજ

ગુજરાતી ઇઝહારૂલ હક કિં. રૂ. ૩)

ઇંગ્રેજી ઇઝહારૂલ હક-કીંમત માત્ર પોસ્ટ ખરચો ફંડના તથા આકીદ

મહરબકને ચેતવણી ઇંગ્રેજીમાં કીંમત આના ૬

[illegible]

આર્ય ... અને પ્રસાભાનું મંડળ } શ્રીમત ...
આર્ય (...) ધર્મની ફિલોસોફી }

... ગુજરાતી, હિંદુ ... [illegible]

આપણાનું ...

મેનેજર—કુસુમખાનંદ ...

[illegible]